PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH
Mirosław Wróblewski

Warszawa, 30.09.2024 r.

DOL.413.9.2024

Pan
dr hab. Adam Bodnar
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

działając na podstawie art. 52 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych[1] **zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą i wnioskiem o podjęcie prac legislacyjnych prowadzących do zmiany przepisów ustawy o ochronie małoletnich[2] pod kątem dostosowania ich do zasad ochrony danych osobowych.** Wyrażam nadzieję, że przedstawione poniżej uwagi i postulaty będą mogły zostać wzięte pod uwagę w ramach planowanej przez Pana Ministra nowelizacji ustawy.

Analiza przepisów ustawy, a także liczne pytania i uwagi związane z jej stosowaniem, zgłaszane przez administratorów, inspektorów ochrony danych oraz osoby, których dane dotyczą, uwidoczniły **problemy systemowe i interpretacyjne istotne z perspektywy przepisów rozporządzenia 2016/679**[3], **które** w ocenie organu ochrony danych osobowych, **wymagają podjęcia działań w kierunku doprecyzowania treści tego aktu.**

[1] Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2019, poz. 1781; dalej: ustawa o ochronie danych osobowych).
[2] Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560, dalej: ustawa o ochronie małoletnich)
[3] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016, str. 1 ze zm.; dalej: rozporządzenie 2016/679 lub RODO).

I.

Ustawa o ochronie małoletnich przewiduje określone obowiązki po stronie administratorów, a także podmiotów danych, w związku z wykonywaniem pracy w kontakcie z osobami małoletnimi. Celem ustawy jest zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim poprzez wprowadzenie standardów ochrony małoletnich oraz wzmocnienie wymogów dotyczących weryfikacji osób podejmujących pracę z dziećmi. Wymaga przy tym podkreślenia, że dzieci wymagają zapewnienia szczególnej ochrony także w odniesieniu do ich danych osobowych. Jak wynika z motywu 38 rozporządzenia 2016/679, dzieci mogą być bowiem mniej świadome ryzyka, konsekwencji, zabezpieczeń i praw przysługujących im w związku z przetwarzaniem danych osobowych.

Dane osobowe przetwarzane w związku z wprowadzeniem procedur/ standardów mających na celu ochronę małoletnich dotyczą zdarzeń o szczególnym charakterze, a tym samym szczególnych kategorii danych, w tym danych dziecka i osób trzecich odnoszących się do informacji o zdrowiu (np. informacje dotycząca krzywdzenia dziecka), czy seksualności. Przetwarzanie tych danych powinno odbywać się wyjątkowo, po spełnieniu przesłanek z art. 9 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 i warunków z art. 9 ust. 3-4 rozporządzenia 2016/679. Dodatkowo, w ramach realizacji ww. procedur, przetwarzane są dane kolejnej kategorii osób, a mianowicie pracowników i innych osób, którym powierzono realizację zadań związanych ze sprawowaniem pieczy nad dziećmi. Przetwarzanie danych osobowych związanych z weryfikacją pracowników odnosi się z kolei do danych dotyczących wyroków skazujących oraz czynów zabronionych, a zatem danych o szczególnym reżimie przetwarzania, dozwolonym wyłącznie pod nadzorem władz publicznych lub jeżeli przetwarzanie jest dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego przewidującymi odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą (art. 10 rozporządzenia 2016/679).

Wymaga przy tym podkreślenia, że celem art. 9 i 10 rozporządzenia 2016/679 jest zapewnienie zwiększonej ochrony przed przetwarzaniem, które ze względu na swój szczególny charakter **może stanowić poważną ingerencję w prawa podstawowe do poszanowania życia prywatnego i do ochrony danych osobowych, zagwarantowane w art. 7 i 8 Karty Praw Podstawowych UE.**

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia 2016/679 przetwarzanie danych osobowych powinno odbywać się **zgodnie z podstawowymi zasadami** przetwarzania danych osobowych, tj.: legalności, rzetelności i przejrzystości przetwarzania danych; ograniczenia celu przetwarzania danych; adekwatności (minimalizacji) danych; prawidłowości danych; ograniczenia przetwarzania danych oraz integralności i poufności danych – **które mają szczególne znaczenie dla stosowania i interpretacji przepisów o ochronie danych osobowych, a także ogrywają istotną rolę wpływania na sferę praw podmiotów danych**.

Należy przy tym zaznaczyć, że fundamentalna zasada praworządności, wymaga, aby wprowadzane regulacje były jasne dla wykonawców norm i aby nie dochodziło do stwarzania sfery domniemania obowiązków. Art. 6 rozporządzenia

2016/679 ustanawia warunki, na jakich owo przetwarzanie jest zgodne z prawem. Podstawa prawna przetwarzania danych osobowych powinna zatem spełniać wymogi wynikające odpowiednio z art. 5, art. 6 ust. 1 i 3 rozporządzenia 2016/679, art. 9 ust. 2 i 3, art. 10 rozporządzenia 2016/679, a także z art. 52 ust. 1 Karty Praw Podstawowych UE.

Tymczasem **zasadnicze wątpliwości w odniesieniu do przepisów ustawy o ochronie małoletnich budzi brak właściwych regulacji ustawowych**. Ustawa nie zapewnia odpowiedniej podstawy prawnej wdrażającej standardy ochrony małoletnich, o których mowa w **art. 22c ust. 1 i 3** ustawy, zaś podejmowane przez prawodawcę działania prowadzą do zastąpienia jej wytycznymi, które nie mają charakteru norm prawnych. Jak wynika bowiem z wytycznych przygotowanych przez Zespół do Spraw Ochrony Małoletnich[4]– które stanowią wzór standardów – ustawodawca uregulował *de facto* w akcie wewnętrznym zasady przetwarzania danych osobowych, w tym danych z art. 9 i 10 rozporządzenia 2016/679, zastrzeżone dla regulacji ustawowej. Ponadto, niedookreśloność przepisów – w szczególności **art. 21 ust. 1 w zw. z ust. 2 i 3 ustawy**, który odnosi się do sfery praw podmiotów danych, w tym nieprecyzyjny zakres podmiotowy i przedmiotowy przepisów dotyczących przetwarzania danych osobowych, brak regulacji przewidujących okres przechowywania danych osobowych i gwarantujących bezpieczeństwo danych – budzi dodatkowe wątpliwości z punktu widzenia poszanowania zasady legalności, rzetelności i przejrzystości. Jednocześnie wiąże się to z ryzykiem przetwarzania danych osobowych nadmiarowych, na zapas, a zatem niezgodnie z zasadami ograniczenia celu i minimalizacji danych.

Prawo do prywatności i prawo do ochrony danych osobowych nie mają oczywiście charakteru absolutnego, jednakże ograniczenia praw i wolności mogą być wprowadzone wyłącznie wtedy, gdy są **konieczne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego** lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób. Ograniczenia mogą następować w granicach tego, co absolutnie konieczne, a uregulowanie dotyczące ingerencji musi zawierać **jasne i precyzyjne zasady regulujące zakres i stosowanie danego środka** (zob. wyrok TSUE z 22 czerwca 2021 w sprawie C-439/19, podobnie wyrok TSUE z 16 lipca 2020 r., Facebook Ireland i Schrems, C-311/18).

Granice dopuszczalnej ingerencji w odniesieniu do prawa do prywatności i prawa do ochrony danych osobowych wyznaczają w tożsamy sposób przepisy art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 51 ust. 1, 2 i 5 Konstytucji RP. Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego prawa do prywatności i ochrony danych osobowych wynika, że sprawy istotne, które muszą zostać uregulowane w ustawie, obejmują w szczególności **warunki dopuszczalności przetwarzania danych osobowych** (zob.

[4] Wytyczne dotyczące opracowania standardów ochrony małoletnich udostępnionych na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/zespol-do-spraw-ochrony-maloletnich (dostęp 2.09.2024).

wyroki z 19 maja 1998 r., sygn. akt U 5/97, 30 lipca 2014 r., sygn. akt K 23/11 oraz 19 lutego 2002 r., sygn. akt U 3/01)[5].

Ponadto z zasady przyzwoitej legislacji, wywodzonej z art. 2 Konstytucji RP, wynika wymaganie określoności przepisów, które muszą być formułowane w sposób poprawny, precyzyjny i jasny (zob. wyroki TK: z 11 grudnia 2009 r., sygn. akt Kp 8/09, 2 lutego 2006 r., sygn. akt K 1/05 i 10 stycznia 2012 r., sygn. akt P 19/10).

Jednocześnie należy wskazać, że **w celu zapewnienia właściwej ochrony danych osobowych w tym obszarze** – stosownie do treści zasady poufności i integralności – **ustawodawca powinien w szczególności wykonać tzw. test prywatności** – ocenę skutków dla ochrony danych osobowych (art. 35 ust. 1 i 10 rozporządzenia 2016/679), z uwzględnieniem ochrony danych w fazie projektowania oraz domyślnej ochrony danych (art. 25 ust. 1 i 5 rozporządzenia 2016/679).

Analiza skutków i wyważenie wartości jest w tym przypadku niezwykle istotne, gdyż analizowane przepisy służą bardzo ważnemu celowi jakim jest bezpieczeństwo dzieci, a jednocześnie zapewnienie realizacji tego celu wiąże się z głęboką ingerencją w sferę praw i wolności osób fizycznych.

W kontekście powoływanych standardów i zasad przetwarzania danych osobowych, poniżej zostaną przedstawione szczegółowe uwagi pod adresem przedmiotowych regulacji.

II.

1. Zasada legalności, rzetelności i przejrzystości.

Z art. 5 ust. 1 lit a rozporządzenia 2016/679 oraz z motywu 41 rozporządzenia 2016/679 wynika, że podstawa prawna lub akt prawny będący podstawą do przetwarzania danych osobowych powinny być jasne i precyzyjne, a ich zastosowanie przewidywalne dla osób im podlegających – jak wymaga tego orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Ponadto, zgodnie z art. 6 ust. 3 podstawa przetwarzania, o której mowa w ust. 1 lit. c) i e), musi być określona w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego, któremu podlega administrator.

Tymczasem przepisy ustawy o ochronie małoletnich są niedookreślone i nieprecyzyjne, przez co budzą wątpliwości interpretacyjne administratorów, inspektorów

[5] W wyroku z 20 stycznia 2015 r., sygn. akt K 39/12, w którym TK rozważał podstawy przetwarzania danych wrażliwych na tle przepisów ustawy o ochronie danych osobowych z 1997 r. Trybunał wskazywał na warunki przetwarzania danych, wskazując, po pierwsze, że inna ustawa wprost upoważnia określony podmiot do przetwarzania danych wrażliwych, po drugie, upoważnienie to ma charakter szczegółowy, po trzecie, upoważnienie to stwarza pełne gwarancje ochrony danych. Ustawodawca może natomiast przekazać do unormowania w drodze rozporządzenia niektóre sprawy szczegółowe i techniczne związane z przetwarzaniem danych osobowych (zob. np. wyroki z 19 maja 1998 r., sygn. akt U 5/97, 30 lipca 2014 r., sygn. akt K 23/11 oraz 19 lutego 2002 r., sygn. akt U 3/01).

ochrony danych osobowych, podmiotów praw i dodatkowo nie stwarzają właściwych gwarancji dla praw osób fizycznych.

1.1. Zapewnienie właściwej podstawy prawnej dla przetwarzania danych wymaga uregulowania istotnych warunków dopuszczalności przetwarzania danych w akcie rangi ustawowej. Zatem, **to nie wytyczne określające standardy ochrony małoletnich mają kształtować kluczowe elementy przetwarzania a przepisy ustawowe.** Należy podkreślić, że standardy ochrony małoletnich mogą je uszczegóławiać w granicach przepisów prawa, zaś odesłanie do nich powinno wówczas także następować poprzez jasno ukształtowaną normę prawną. Standardy obecnie przedstawione do stosowania nie mają jednak odpowiedniej regulacji na poziomie ustawy, co zaś istotne - wiążą się z przetwarzaniem szczególnych kategorii danych określonych w art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2016/679.

Ustawodawca bardzo ogólnie wskazał zaś **w art. 22c ust. 1 ustawy** (a także **w art. 22c ust. 3 ustawy**, w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi hotelarskie, itp.), że to w standardach ochrony małoletnich, w sposób dostosowany do charakteru i rodzaju placówki lub działalności, określa się w szczególności: zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego (art. 22c ust. 1 pkt 2 ustawy, podobnie art. 22c ust. 3 pkt 3); procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego (art. 22c ust. 1 pkt 3 ustawy podobnie art. 22c ust. 3 pkt 4), sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego (art. 22c ust. 1 pkt 8 ustawy); zasady i procedury identyfikacji małoletniego przebywającego w obiekcie hotelarskim i jego relacji w stosunku do osoby dorosłej, z którą przebywa w tym obiekcie (art. 22c ust. 3 pkt 2 ustawy).

Regulacje te nie przewidują jednak warunków przetwarzania danych osobowych takich jak: zakres danych niezbędnych dla realizacji celów procedury identyfikacji osób / procedury dokonywania zgłoszeń incydentów w sprawie krzywdzenia dziecka czy kręgu podmiotów zobowiązanych do przetwarzania danych osobowych, okresy przechowywania. **Aktualnie, to ze standardów wynika zakres danych i zasady ich przetwarzania w związku ze stosowaniem procedur służącym skutecznemu zapobieganiu krzywdzeniu dzieci**.

Ponadto, sposób określenia zasad przetwarzania danych w tych standardach budzi dodatkowo zastrzeżenia Prezesa UODO. Jak bowiem wynika z przedstawionych wytycznych stanowiących **wzór standardów ochrony małoletnich w odniesieniu do obiektów oferujących miejsca noclegowe** – określony został wyłącznie na ich poziomie model weryfikacji tożsamości dziecka i weryfikacji więzi z rodzicem / opiekunem. To w przepisach prawa powinien być tymczasem określony cel, jakim jest weryfikacja tożsamości i sposób jego realizacji z poszanowaniem zasady proporcjonalności, szerzej opisanej poniżej w piśmie. Ponadto, ustalanie więzi z rodzicem lub innym opiekunem prawnym lub faktycznym również wiąże się z ustaleniem tożsamości poszczególnych osób, co nie zostało uregulowane w ustawie. Za niedopuszczalne przy tym należy uznać kształtowanie rozwiązań dających dostęp

administratorom ustalającym tożsamość małoletnich i ich opiekunów do systemów, w których przetwarzane są dane wrażliwe i które nie służą potwierdzaniu tożsamości (np. Internetowe Konto Pacjenta).

Mając powyższe na uwadze, pozostawienie tak istotnych kwestii związanych z przetwarzaniem danych osobowych, w tym gromadzeniem dokumentów zawierających dane wrażliwe do uregulowania poza systemem aktów prawa powszechnie obowiązującego budzi poważne zastrzeżenia zarówno z punktu widzenia poszanowania przepisów rozporządzenia 2016/679 jak i art. 51 ust. 1 i 5 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w zw. z art. 2 Konstytucji RP.

1.2. Jednocześnie należy zauważyć – w odniesieniu do ustanowionych procedur mających na celu ochronę małoletnich (standardów ochrony małoletnich) – że aktualne brzmienie przepisów wskazuje, iż **obowiązek informacyjny ma być realizowany na takich samych warunkach wobec osób poszkodowanych negatywnym działaniom, jak i wobec sprawcy negatywnego zdarzenia**, co jest przedmiotem licznych wątpliwości zgłaszanych przez administratorów zobowiązanych do jego realizacji. Mając natomiast na względzie **zasadę przejrzystości,** wynikającą z art. 5 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2016/679, ustawodawca powinien, także na poziomie ustawy, rozważyć sposób realizacji obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 13 lub 14, jak również art. 15 rozporządzenia 2016/679, wobec sprawcy negatywnego zdarzenia tak, aby z jednej strony osiągnięty został cel regulacji jakim jest zapewnienie rzeczywistej ochrony dzieci, a z drugiej strony zostały zagwarantowane prawa osób, których dane dotyczą, wynikające ze wskazanych przepisów rozporządzenia. **Konieczna może być w takiej sytuacji analiza art. 23 rozporządzenia 2016/679**, którego zastosowanie pozwoli przyjąć proporcjonalne rozwiązanie w zakresie realizacji praw podmiotów danych.

Należy przy tym pamiętać, że obowiązek informacyjny ciążący na administratorze danych w odniesieniu do osób, których dotyczy przetwarzanie danych osobowych, jest ściśle związany z prawem do informacji, które zostało przyznane tym osobom w art. 12 i 13 i art. 15 rozporządzenia 2016/679, a także z celem rozporządzenia 2016/679 jakim jest zapewnienie skutecznej ochrony podstawowych praw i wolności osób fizycznych.

1.3. Ponadto istotne wątpliwości interpretacyjne dotyczą **art. 21 ust. 1 w zw. z ust. 2-8 ustawy o ochronie małoletnich**. Przepis ten odnosi się do obowiązku ciążącego na pracodawcach oraz innych organizatorach, który dotyczy **weryfikacji karalności osób podejmujących pracę lub działalność związaną z pracą z dziećmi (art. 21 ust. 1 ustawy)**[6]. Jak przewidują te regulacje, przed zatrudnieniem przyszły pracownik jest zobowiązany do przedstawienia informacji z Krajowego Rejestru

[6] Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy, **przed nawiązaniem** z osobą stosunku pracy lub **przed dopuszczeniem** osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi na pracodawcy lub innym organizatorze takiej działalności oraz na osobie, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do takiej działalności, ciążą obowiązki określone w ust. 2-8.

Karnego lub złożenia oświadczenia o niekaralności (art. 21 ust. 3-7 ustawy), a pracodawca dodatkowo do weryfikacji karalności w rejestrze sprawców na tle seksualnym z dostępem ograniczonym lub w rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w tym rejestrze (art. 21 ust. 2 ustawy). Dla administratorów oznacza to zatem przetwarzanie danych osobowych o szczególnym reżimie przetwarzania wynikającym z art. 10 rozporządzenia 2016/679.

Przepis ten w bardzo ogólny sposób reguluje obowiązki pracodawców i pracowników dotyczących pozyskiwania informacji o niekaralności pracownika. Choć odnosi się do sfery praw podmiotów danych, a także obowiązków administratora, ustawodawca nie uregulował w precyzyjny sposób zakresu podmiotowego i przedmiotowego tych regulacji, ani zasad przetwarzania danych, co budzi wątpliwości z punktu widzenia zasady legalności, rzetelności. Przepisy ustawy powinny być sformułowane w taki sposób, aby nie pozostawiać wątpliwości administratorom co do tego czy i na jakich warunkach mogą pozyskiwać i gromadzić dane z rejestrów karnych, co jest konieczne zważywszy na gwarancje określone w art.10 RODO.

Ze standardu konstytucyjnego i europejskiego wynika dodatkowo obowiązek tworzenia jasnych i precyzyjnych zasad regulujących zakres i stosowanie danego środka ograniczającego prawo do ochrony danych osobowych. Aktualne brzmienie przepisu prowadzi zaś do ryzyka pozyskiwania danych nieadekwatnych, w zbyt szerokim zakresie, a zatem mogących prowadzić do naruszenia zasady ograniczenia celu oraz minimalizacji danych (zob. uwagi zawarte w pkt. 2.2-2.4).

2. Zasada celowości i proporcjonalności

Aby przepisy krajowe, jako podstawa prawna przetwarzania danych osobowych, spełniały wymogi wynikające, odpowiednio, z art. 52 ust. 1 Karty Praw Podstawowych UE, z art. 6 ust. 3, art. 9 ust. 2 lit. g) oraz art. 10 rozporządzenia 2016/679, **przetwarzanie to musi w szczególności odpowiadać celowi leżącemu w interesie publicznym i być proporcjonalne do zamierzonego prawnie uzasadnionego celu** (zob. wyrok TSUE z 5 czerwca 2013 r., C-204/21). Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia 2016/679 dane osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane.

2.1. Z punktu widzenia proporcjonalności przetwarzania danych do wskazanego przez prawodawcę celu wątpliwości budzi **art. 21 ust. 3 ustawy o ochronie małoletnich**. Zgodnie z tym przepisem, jeśli pracownik po nawiązaniu stosunku pracy lub innej działalności będzie mieć kontakt z osobami małoletnimi przedkłada pracodawcy / organizatorowi informację z Krajowego Rejestru Karnego „w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego”.

Ustawodawca określił zatem **szeroki zakres przestępstw, które wiążą się z ograniczeniem działalności zawodowej osób fizycznych**. Zakres pozyskiwania danych o karalności nałożony na pracodawców lub innych organizatorów działalności skierowanej do osób małoletnich oraz jego konstrukcja może w obecnym kształcie budzić wątpliwości na gruncie zasady minimalizacji danych, a także zasady celowości (art. 5 ust. 1 lit b i c rozporządzenia 2016/679). Może bowiem w pewnych wypadkach prowadzić do sytuacji, gdy **przy braku ryzyka dla osób małoletnich** okoliczność skazania będzie obligatoryjnie wykluczała takie osoby z możliwości podjęcia pracy czy współpracy o określonym charakterze. **Głębokiej i precyzyjnej analizy wymaga więc katalog przestępstw w odniesieniu do których konieczne jest pozyskanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego**, mających wpływ na ocenę dopuszczenia do sprawowania pieczy nad dzieckiem określonej osoby.

Daleko idące następstwa obowiązywania tych przepisów należy też ocenić pod kątem art. 47 i art. 51 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. **Powstaje istotne, wręcz fundamentalne dla praw podstawowych pytanie co do rzeczywistej niezbędności nałożenia takich ograniczeń dla realizacji celu jakim jest ochrona osób małoletnich**. Zasadna wydaje się więc ocena niezbędności weryfikacji karalności w kontekście tak szerokiego katalogu przestępstw prowadzącej do przetwarzania danych szerokiego kręgu osób. Zakres przedmiotowy katalogu przestępstw istotnie rozszerza zakres i kontekst przetwarzanych informacji. Przepisy ww. ustawy, w części, mogą prowadzić bowiem do nadmiarowego przetwarzania danych osobowych podlegających ochronie na podstawie art. 10 rozporządzenia 2016/679, tym samym nie zapewniając w pełni zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą.

W celu zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane o karalności mają być przetwarzane na podstawie art. 21 ustawy o ochronie małoletnich, wydaje się zatem zasadne **dokonanie ponownej oceny katalogu przestępstw**, których popełnienie będzie skutkowało obligatoryjnym zakazem pracy z dziećmi i młodzieżą. W wyniku takiej oceny, dla realizacji zasady minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit c rozporządzenia 2016/679), a także zasady celowości (art. 5 ust. 1 lit b rozporządzenia 2016/679), organ nadzorczy **postuluje rozważenie zmiany przepisów** w ten sposób, by ograniczyć pozyskiwanie danych do informacji o karalności za czyny, które **bezpośrednio mają wpływ na ryzyka dla osób małoletnich**. Celem art. 21 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym powinno być bowiem zapewnienie bezpieczeństwa osobom małoletnim, a nie stygmatyzacja społeczna i pozbawianie praw osób skazanych za czyny określone w ustawie przez ustawodawcę w sytuacji braku bezpośrednich ryzyk w obszarze pracy z młodzieżą. **W ten sposób zostanie zapewniona niezbędna skuteczność realizacji celów ustawy o ochronie małoletnich przy jednoczesnym ścisłym poszanowaniu zasad ochrony danych osobowych statuowanych rozporządzeniem 2016/679.**

2.2. Dodatkowo, w kontekście zasady celowości i proporcjonalności, odnosząc się do konieczności realizacji obowiązku pozyskiwania danych z rejestrów dotyczących wyroków skazujących przez wykonawców przepisów ustawy o ochronie małoletnich, wskazać należy również, że wątpliwości budzi **krąg podmiotów** zobowiązanych do weryfikacji informacji dotyczącej karalności. Sposób sformułowania przepisu **art. 21 ust.**

1 ustawy o ochronie małoletnich – co do tego, że „na pracodawcy lub innym organizatorze działalności" ciążą obowiązki określone w ustawie – wskazuje na **otwarty katalog osób, które zobowiązane są do dokonywania weryfikacji pracowników, nieograniczony do formy czy sposobu współpracy**. Ponadto, zastosowano w tym przepisie łącznik „lub" utrudniający określenie osób, na których ciążą obowiązki w tym zakresie. Zgłaszane organowi nadzorczemu wątpliwości dotyczą zaś tego, który z podmiotów powinien dokonywać weryfikacji w sytuacji realizacji tych przepisów przez podwykonawców danej działalności (tj. pracodawca, zleceniobiorca, agencja pracy tymczasowej) oraz tego, czy przedmiotowe informacje powinny być udostępniane między tymi podmiotami (w jaki sposób, na jakim etapie).

Role podmiotów przetwarzających dane osobowe i sposoby przetwarzania dla wykonania celów regulacji szczególnej powinny być natomiast mocą przepisów określone przez prawodawcę. Brak precyzyjnych regulacji prowadzi – jak zostało to wskazane wyżej (zob. pkt 1 wystąpienia) – do problemów interpretacyjnych i naraża administratorów na zarzut naruszenia przepisów rozporządzenia 2016/679. Należy przy tym podkreślić, że **jeżeli prawodawca określił katalog działań służących osiągnięciu wskazanego celu, to podmiot go realizujący powinien podejmować jedynie te z nich, które są wskazane w przepisach prawa**. Uregulowania te stanowią podstawę prawną legalizującą przetwarzanie danych osobowych przez wskazane w nich podmioty.

Nawet jeśli intencją ustawodawcy było zapewnienie szerokiej ochrony małoletnich w związku z podejmowaniem pracy / działalności z dziećmi, to nie można jednocześnie przyjąć, że pozyskiwanie danych służących weryfikacji pracowników / wykonawców działalności we wskazanym celu, może odbywać się przez nieograniczoną liczbę podmiotów. Taki sposób interpretacji przepisów ustawy o ochronie małoletnich mógłby prowadzić do nieproporcjonalnego ograniczenia prawa do prywatności i prawa do ochrony danych osobowych wskazanych osób fizycznych. W ocenie Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych – w świetle zasady celowości i proporcjonalności – **regulacje nakładające obowiązki na podmioty organizujące pracę z dziećmi powinny być doprecyzowane w ten sposób, aby nie budziło wątpliwości administratorów danych, że jedynie podmioty bezpośrednio zobowiązane do wprowadzenia i przestrzegania standardów ochrony małoletnich, mogły pozyskiwać dane dotyczące karalności osób zatrudnianych**. Należy również pamiętać, że porozumienia zawierane pomiędzy takimi podmiotami nie mogą zastępować norm prawnych ani tworzyć nie wynikających z nich nowych kompetencji.

2.2. Jednocześnie, **przetwarzanie danych osobowych na podstawie art. 21 ustawy, w celu zapewnienia ochrony małoletnich nie powinno odbywać się przy okazji każdej pracy czy działalności dotyczącej dzieci, a jedynie tej, która wynika z zakresu obowiązków pracownika**. Tymczasem, aktualne brzmienie przepisu w zakresie w jakim odnosi się do określenia rodzaju pracy czy rodzaju działalności związanej z dziećmi budzi wskazane wątpliwości interpretacyjne. Jak zostało to zauważone w dotychczasowej korespondencji (zob. pismo z 12 sierpnia 2024), a także, jak wynika ze zgłaszanych do Prezesa UODO uwag, **wątpliwości dotyczą pojęcia**

„innej działalności”, której wykonywanie wiąże się z nałożeniem obowiązków wskazanych w ustawie. W szczególności wątpliwości dotyczą osób okresowo przebywających i pracujących z dziećmi, czy też osób mających incydentalny kontakt z małoletnim (np. sekretarka medyczna, salowa).

Z brzmienia przepisu, a także dotychczasowej interpretacji[7], wynika, że intencją ustawodawcy było objęcie szerokiego zakresu działalności dotyczącej pracy z dziećmi związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. Wskazuje się przy tym, że przepis ten należy interpretować w odniesieniu do rzeczywistych obowiązków wykonywanych przez pracowników[8].

Zgodnie z art. 10 dyrektywy 2011/93/UE[9] pracodawcom zapewnia się podczas rekrutowania osób do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z bezpośrednimi i regularnymi kontaktami z dziećmi – prawa uzyskiwania, zgodnie z prawem krajowym – wszelkimi właściwymi sposobami, takimi jak bezpośredni dostęp do informacji, dostęp na wniosek lub uzyskanie informacji od danej osoby, informacji o wyrokach skazujących za przestępstwa, o których mowa w art. 3-7, odnotowanych w rejestrze karnym lub o jakimkolwiek pozbawieniu praw do wykonywania działalności związanej z bezpośrednimi i regularnymi kontaktami z dziećmi wynikającym z tych wyroków skazujących (zob. też motyw 40 dyrektywy[10]). **Sposób wykładni przepisów ustawy o ochronie małoletnich powinien uwzględniać postanowienia dyrektywy 2011/93/UE i jej motywy**[11].

W celu wyeliminowania wskazywanych wątpliwości interpretacyjnych, które wiążą się z ryzykiem przetwarzania na szeroką skalę szczególnych kategorii danych – mając na uwadze zasadę celowości – zasadne wydaje się zatem doprecyzowanie przepisów ustawy, np. poprzez wskazanie konieczności badania zakresu obowiązków, czy też dookreślenie przesłanki wykonywania działalności do bezpośrednich i

---

[7] Zob. wyjaśnienia dotyczące stosowania przepisów udostępnione na stronie MS: https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/pytania-do-ustawy-o-ochronie-dzieci2 (dostęp 2.09.2024).

[8] Jak wskazano w wyjaśnieniach udostępnionych na stronie MS, „zawsze należy przeanalizować jakie obowiązki ma dana osoba wykonywać. Nie ma znaczenia nazwa stanowiska**.** Jeśli np. Pani sprzątająca oprócz swoich obowiązków dodatkowo, w ramach swojej pracy, pomaga dzieciom ubierać się, spakować tornister, pilnuje dzieci w czasie przerwy, udziela innego wsparcia, to wówczas opiekuje się nimi i trzeba dokonać sprawdzenia zgodnie z art. 21 ustawy. Jeśli takich obowiązków nie ma, to wówczas tego przepisu nie stosuje się”.

[9] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW. (dalej: dyrektywa 2011/93/UE).

[10] Przy rekrutowaniu osób na stanowisko wiążące się z bezpośrednim i regularnym kontaktem z dziećmi pracodawcy mają prawo do uzyskiwania informacji o wyrokach skazujących za przestępstwa seksualne przeciwko dzieciom odnotowanych w rejestrze karnym lub o pozostającym w mocy pozbawieniu praw. Na potrzeby niniejszej dyrektywy pojęcie "pracodawców" powinno obejmować również osoby prowadzące organizacje działające w obszarze wolontariatu związanego z nadzorem lub opieką nad dziećmi obejmującą bezpośredni i regularny kontakt z dziećmi. Sposób dostarczenia tych informacji, np. dostęp przez zainteresowaną osobę, ich dokładną treść, znaczenie pojęcia zorganizowanej działalności wolontariackiej, a także bezpośredniego i regularnego kontaktu z dziećmi należy określić zgodnie z prawem krajowym.

[11] Zob. także J. Łukaszyk, *Pozyskiwanie, przetwarzanie i przechowywanie danych osobowych w związku z ochroną małoletnich – problemy ze stosowaniem nowych regulacji*, op. LEX/el. 2024.

regularnych kontaktów z dziećmi, tak aby odpowiadały one celowi ustawy, jakim jest zapewnienie ochrony małoletnim. Aktualnie zaś za niezgodne z celem ustawy należy uznać pozyskiwanie danych osobowych na temat karalności bez powiązania tego obowiązku z koniecznością zagwarantowania bezpieczeństwa dzieci, tj. przetwarzania „na wszelki wypadek", podczas wykonywania każdej działalności w szkole, w szpitalu czy w hotelu.

2.3. Ponadto **wątpliwości** w odniesieniu do art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie małoletnich **budzą regulacje dotyczące czasu dokonywania weryfikacji faktu karalności** przez podmioty zobowiązane, tj. sprawdzenia informacji o przyszłych pracownikach w rejestrze sprawców na tle seksualnym z ograniczonym dostępem (art. 21 ust. 2 ustawy) oraz przedstawienia przez przyszłych pracowników informacji z Krajowego Rejestru Karnego lub złożenia oświadczenia o niekaralności (art. 21 ust. 3-7 ustawy). Zgłaszane wątpliwości dotyczą tego, czy pracodawca / organizator ma obowiązek wywiązać się z nakładanego na niego obowiązku również w trakcie trwania zatrudnienia i czy także w przypadku powierzenia pracownikom nowych obowiązków związanych z kontaktem z małoletnimi.

Uzasadniona wydaje się ocena, że art. 21 ust. 1 w zw. z 21 ust. 2 i 3 ustawy o ochronie małoletnich stanowi o weryfikacji pracownika **przed zatrudnieniem** pracownika do pracy lub **przed dopuszczeniem** do innej działalności związanej z pracą z dziećmi jako obowiązku pracodawcy. Nowelizacja tego przepisu dokonana ustawą nowelizującą[12] poszerzyła jedynie krąg działalności dotyczącej pracy z dziećmi. **Art. 21 ustawy** z dnia 13 maja 2016 r. o ochronie małoletnich obowiązuje od 1 października 2017 r. i w pierwotnym brzmieniu stanowił podstawę do weryfikacji pracowników w rejestrze przestępców na tle seksualnym z dostępem ograniczonym, przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi pracodawcy lub inni organizatorzy w zakresie takiej działalności (zob. też nowelizację ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r.[13]). Jednocześnie w znowelizowanej regulacji ustawodawca przewidział rozdział 4e ustawy, który dotyczy przeprowadzenia kontroli wobec pracodawcy w zakresie wywiązywania się z obowiązku, o którym mowa w art. 21 ust. 2 (art. 22x ustawy), a także nakładania sankcji karnych za niewywiązanie się z obowiązków (art. 23 ust. 2 i 3, art. 23a, art. 23c). Nowe przepisy dotyczące przeprowadzenia kontroli i nakładania sankcji obowiązują od 15 lutego 2024 r. Brak jest przy tym przepisów dostosowujących te znowelizowane regulacje zawarte w rozdziale 4e ustawy do dokonywania weryfikacji pracowników przed 15 lutego 2024 r.

Na tym tle uwidacznia się zatem problem luki prawnej, która powstała w związku z brakiem przepisów przejściowych i odnosi się do dokonywania weryfikacji

[12] Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023, poz. 1606; dalej: ustawa nowelizująca).

[13] Ustawą z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 rozszerzono obowiązek pracodawców na konieczność sprawdzenia zatrudnianych osób w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

pracowników zatrudnionych przed nowelizacją przepisu. Jednocześnie sposób sformułowania przepisów budzi wątpliwości w odniesieniu do możliwości sprawdzania pracowników **w trakcie zatrudnienia**, a zatem przetwarzania danych osobowych w tym zakresie przez administratorów. Przepisy sankcjonujące administratorów za niewypełnienie obowiązków wynikających z ustawy powodują zaś konieczność pozyskiwania tych informacji bez ograniczenia.

Określenie precyzyjnych norm prawnych dotyczących konkretnego momentu dokonywania weryfikacji niekaralności pracownika przez pracodawcę jest więc niezwykle istotne, gdyż wiąże się z częstotliwością pozyskiwania danych z rejestrów publicznych. Istotne jest, by realizacja *ratio legis* regulacji służąca ochronie małoletnich nie powodowała nadmiernej, nazbyt częstej ingerencji administratora – pracodawcy w sytuację podmiotu danych – pracownika (kandydata do pracy). Skoro bowiem dane, do których odnosi się art. 10 rozporządzenia 2016/679, dotyczą zachowań powodujących dezaprobatę społeczeństwa – jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości UE w wyroku z 22 czerwca 2021 w sprawie C-439/19 – udzielenie dostępu do takich danych może stygmatyzować osobę, której dane dotyczą, a tym samym stanowić poważną ingerencję w jej życie prywatne lub zawodowe.

2.4. Ponadto zauważyć należy, że w niedopuszczalny sposób, z punktu widzenia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, w tym art. 5 ust. 1 lit. a, c, w zw. z art. 10 rozporządzenia 2016/679, określono w wytycznych dotyczących standardów małoletnich, możliwość pozyskiwania i gromadzenia informacji na temat niekarności w przypadku wątpliwości pracodawcy w odniesieniu do procedury weryfikacji pracownika (tj. art. 21 ust. 1 ustawy). Jak wskazano w omawianych wzorach, „w sytuacji jakichkolwiek wątpliwości pracodawca zawsze może poprosić pracowników, którzy nie zajmują się bezpośrednio pracą z dziećmi, ale mogą mieć z nimi pośredni kontakt, do podpisania dobrowolnych oświadczeń o niekaralności i dołączyć je do akt osobowych” (s. 12 wytycznych dotyczących obiektów oferujących miejsca noclegowe).

W art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie małoletnich ustawodawca określił obowiązek pozyskiwania danych, ograniczając go do przypadków związanych z pracą z dziećmi. Zatem żądanie tych informacji w szerszym zakresie, „na przyszłość”, powoduje nieuzasadnione i nadmiarowe przetwarzanie danych osobowych osób fizycznych.

2.5. Co ważne, przygotowane wytyczne dotyczące standardów ochrony małoletnich w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi hotelarskie, przewidują zakres dokumentów mających posłużyć identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą z którą przybywa w obiekcie. Jak wskazano, w tym celu mogą posłużyć różne dokumenty tożsamości, takie jak legitymacja szkolna, aplikacja MObywatel, Internetowe Konto Pacjenta, akt stanu cywilnego, zgoda notarialna rodzica na podróżowanie danej

osoby z dzieckiem (str. 17, 20 wzoru standardów ochrony małoletnich dla obiektów oferujących miejsca noclegowe)[14].

Dodatkowo, z przytaczanych wytycznych wynika możliwość pozyskiwania szerokiego zakresu informacji, w przypadku braku dokumentu tożsamości lub odmowy jego okazania[15], takich jak np.: imię, nazwisko, data urodzenia, nr dowodu osobistego, nr PESEL, adres, nr telefonu, zgoda sporządzona w formie pisemnej z podpisem urzędowo poświadczonym przez notariusza. Wskazano również, że jest to otwarty i przykładowy katalog danych pozyskiwanych przez podmioty świadczące usługi hotelarskie / turystyczne, a zatem, aktualnie, wytyczne stwarzają możliwość poszukiwania także innych sposobów uwierzytelnienia dziecka i jego opiekuna.

Adekwatność rozwiązań przewidujących udostępnianie niektórych wskazanych dokumentów, a także określony, bardzo szeroko zakres możliwych do pozyskiwania informacji służących identyfikacji dziecka oraz osoby dorosłej podróżującej z dzieckiem, budzi więc poważne wątpliwości Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych z punktu widzenia art. 5 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia 2016/679. Nie wszystkie bowiem wskazane informacje są konieczne w celu dokonania identyfikacji dziecka i osoby z nim podróżującej, a dodatkowo wymaganie innych danych w niedookreślonym zakresie może prowadzić do nadmiarowego pozyskiwania i dalszego przetwarzania tych informacji, w dużej mierze pozostającymi bez związku z celem pobytu w obiekcie hotelowym / turystycznym czy celem podróży.

Z perspektywy praw podmiotów danych, w szczególności, **jako nieproporcjonalne należy uznać wytyczne przewidujące wykorzystywanie systemu Internetowego Konta Pacjenta w celu identyfikacji** podróżujących.

---

[14] „Na potrzeby identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą z którą przebywa w obiekcie, należy: 1. Poprosić o dokument tożsamości dziecka (dowód osobisty) lub inny dokument potwierdzający dane dziecka. Przykładowe inne dokumenty mogące posłużyć identyfikacji to: legitymacja szkolna, aplikacja MObywatel, **Internetowe Konto Pacjenta**" (str. 17). „Należy poinformować osoby dorosłe podróżujące z dziećmi, że podczas rejestracji w obiekcie wymagane będzie okazanie dokumentu pozwalającego na weryfikację tożsamości dziecka, wskazującego na pokrewieństwo (np. dowód osobisty, legitymacja szkolna, aplikacja MOBYWATEL **Internetowe Konto Pacjenta,** akt stanu cywilnego, zgoda notarialna rodzica na podróżowanie danej osoby z dzieckiem lub zgoda podpisana przez rodzica dziecka wraz ze wskazaniem danych dziecka, adresu jego zamieszkania, kontaktem telefonicznym do rodzica i numerem dokumentu tożsamości/numerem PESEL osoby, której rodzic powierzył opiekę nad dzieckiem; str. 20).

[15] Jak wskazano „w przypadku braku dokumentu tożsamości lub odmowy jego okazania należy poprosić o podanie danych dziecka (**np. imię, nazwisko, adres, datę urodzenia**) przez zarówno osobę dorosłą oraz dziecko (…). W przypadku braku dokumentu tożsamości lub odmowy jego okazania należy poprosić o podanie danych dziecka (np. **imię, nazwisko, adres, datę urodzenia) przez zarówno osobę dorosłą oraz dziecko.** (…) Jeżeli osoba dorosła nie jest opiekunem dziecka, powinna zostać poproszona o okazanie stosownego dokumentu np. zgody rodzica na podróżowanie danej osoby z dzieckiem. Może to być **zgoda sporządzona w formie pisemnej z podpisem urzędowo poświadczonym przez notariusza** lub zgoda podpisana przez rodzica dziecka, w której będą wpisane **dane dziecka, adres jego zamieszkania, telefon do rodzica i numer dokumentu tożsamości/numer PESEL osoby, której rodzic powierzył opiekę nad dzieckiem**. Jeśli osoba dorosła nie posiada żadnego z ww. dokumentów, należy poprosić ją o wypełnienie stosownego **oświadczenia, zgodnie ze wzorem przygotowanym przez obiekt turystyczny**. Oświadczenie powinno zawierać dane dziecka i dane dorosłego, z którym dziecko przebywa, wraz ze wskazaniem relacji jaka występuje pomiędzy dzieckiem a dorosłym. W przypadku gdy osoba dorosła nie jest rodzicem ani opiekunem dziecka, powinna oświadczyć, iż rodzice/opiekunowie wyrazili zgodę na opiekę nad dzieckiem".

Skutkuje to bowiem koniecznością przekazywania nadmiarowych danych i ryzykiem wykorzystania tych danych w innym celu niż przewidziany w ustawie.

Sposoby uwierzytelniania podmiotów danych powinny być więc jasno i konkretnie określone w przepisach ustawy, a także – jak wskazano na podstawie przytoczonych powyżej, budzących wątpliwości, przykładów – **powinny realizować zasadę proporcjonalności.**

3. Zasada ograniczenia przechowywania.

Przepisy ustawy o ochronie małoletnich **nie określają okresu retencji danych** przetwarzanych przez administratorów dla realizacji celów wynikających z ustawy o ochronie małoletnich. Określenie okresu czy czasu przechowywania informacji – także np. poprzez wyraźnie wskazanie czynności, dla których realizacji przetwarzanie danych jest niezbędne – ma istotne znaczenie z punktu widzenia zapewnienia właściwej ochrony tych informacji, a także zabezpieczenia praw i wolności podmiotów danych. Zwłaszcza, gdy przetwarzanie dotyczy danych objętych szczególnym reżimem przetwarzania oraz danych szczególnych kategorii, a także w sytuacji zróżnicowanego kręgu wykonawców norm (tj. organy publiczne/podmioty prywatne, pracodawcy/zleceniodawcy, wolontariusze). Tymczasem zasada ograniczenia przechowywania wyrażona w art. 5 ust. 1 lit e rozporządzenia 2016/679 wyraźnie stanowi o prawie do przechowywania danych nie dłużej niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane.

Informacje potwierdzające weryfikację karalności w rejestrach publicznych są utrwalane w formie wydruku i załączone do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności (art. 21 ust. 9 ustawy o ochronie małoletnich). Z braku regulacji bardziej szczegółowej i odpowiadającej zasadzie minimalizacji, okres retencji danych przetwarzanych w związku z weryfikacją pracownika jest więc aktualnie uzależniony od okresów przechowywania dokumentacji związanej z zatrudnieniem (dokumentacji osobowo-płacowej pracownika), czy np. dokumentacji związanej z umowami cywilnoprawnymi, bądź wolontariuszami. I co istotne, jest znacznie zróżnicowany, gdyż zależny chociażby od dnia nawiązania stosunku zatrudnienia (np. 10 i 50 lat)[16], czy formy działalności (wolontariat)[17].

Co ważne, należy mieć również na uwadze – wymagający uzupełnienia – **brak regulacji odnoszącej się do okoliczności, że dane zbierane są na etapie rekrutacji,** która może nie zakończyć się nawiązaniem współpracy, czy zatrudnienia[18].

Ponadto, zgodnie z art. 22c ust. 1 pkt 8 ustawy o ochronie małoletnich, w standardach ochrony małoletnich, w sposób dostosowany do charakteru i rodzaju

---

[16] Zob. np. zgodnie z art. 94 pkt 9b Kodeksu pracy okres ten wynosi 10 lat, zgodnie z art. 51u ust. 1 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2019 roku okres ten wynosi 50 lat.

[17] Przykładowo wskazać należy, że aktualnie, zgodnie z wyjaśnieniami udostępnionymi przez Zespół ds. Ochrony Małoletnich na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, rodzice dzieci, jako opiekunowie grupy podczas wycieczki szkolnej/przedszkolnej zobowiązani są do przedstawienia oświadczenia o niekaralności. Przetwarzanie tych informacji powinno odbyć się z poszanowaniem zasad (w tym zasady ograniczenia przechowywania) i standardów dotyczących ochrony danych osobowych.

[18] Por. wyrok NSA z 20.02.2024 r., sygn. akt III OSK 2700/22.

placówki lub działalności, określa się w szczególności sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego (zob. też uwagi do pkt 5). Przepis ten **nie przewiduje jednak przez jaki czas ma być przechowywana dokumentacja dotycząca podejmowanych interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia małoletniego, ani w żaden sposób nie ogranicza gromadzenia tych informacji**, np. do czasu trwania postępowania wyjaśniającego w związku z dokonaniem zgłoszenia.

Mając na uwadze okoliczność, że omawiane przetwarzanie danych osobowych dotyczy kategorii danych objętych szczególnym reżimem przetwarzania (art. 9 i 10 rozporządzenia 2016/679), **zasadne jest,** stosowanie do treści art. 5 ust. 1 lit. c i e rozporządzenia 2016/679, **uregulowanie adekwatnych i jednolitych okresów retencji danych** dla przechowywania tych danych, tj. pozyskiwanych na potrzeby weryfikacji pracowników oraz dla realizacji procedury zgłoszeń dotyczących sytuacji zagrażających dobru małoletniego.

4. Zasada integralności i poufności danych.

Zasada odpowiedniego zabezpieczenia przetwarzanych danych, wynikająca z art. 5 ust. 1 lit. f rozporządzenia 2016/679 zapewnia integralność i poufność danych. Tymczasem z przedmiotowych norm nie wynikają warunki przetwarzania danych osobowych, takie jak sposób i forma dokumentowania, zasady i czas przechowywania informacji (ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń), czy wreszcie krąg podmiotów przetwarzających dane osobowe. Aktualne regulacje nie określają w szczególności kto ma mieć dostęp i pod jakimi warunkami do pozyskiwanych danych. Ustawodawca nie wskazał też na jakich warunkach ma się odbywać wdrażanie standardów małoletnich, zważywszy na różnorodność i specyfikę sektorów, w których będą obowiązywać (np. działalność hotelarska, kulturalna, działalność edukacyjna, działalność medyczna, itd.) Ma to szczególne znaczenie w obliczu wyzwań, jakie niesie za sobą rozwój nowych technologii i gwarancji, jakie ustawodawca powinien zapewnić przetwarzaniu danych szczególnych kategorii określonych w art. 9 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2016/679 .

Zapewnienie ochrony danych wiąże się nierozerwalnie z analizą ryzyka oraz wymogiem uwzględniania ochrony danych w fazie projektowania oraz domyślnej ochrony danych, a także – jak było to już podkreślane na wstępie – dokonania oceny skutków dla ochrony danych (art. 35 ust. 1 i 10, art. 25 ust. 1 i 5 rozporządzenia 2016/679).

Mając powyższe na uwadze, w opinii Prezesa UODO konieczne jest wyeliminowanie wskazanych wątpliwości poprzez wprowadzenie odpowiednich zmian w ustawie o ochronie małoletnich odnoszących się do zapewnienia realizacji celów ustawy z poszanowaniem zasad przetwarzania danych osobowych wynikających z przepisów rozporządzenia 2016/679 oraz z uwzględnieniem standardów konstytucyjnych i europejskich.

W przypadku podjęcia prac legislacyjnych przez resort sprawiedliwości, w związku z przedstawionym powyżej zagadnieniami, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych deklaruje swoje wsparcie eksperckie celem wypracowania rozwiązań uwzględniających przepisy o ochronie danych osobowych

W świetle przedstawionej powyżej argumentacji, działając na podstawie art. 52 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych, uprzejmie proszę Pana Ministra o odniesienie się do tego wystąpienia na piśmie w terminie 30 dni od daty jego otrzymania.

Łączę wyrazy szacunku,
Mirosław Wróblewski
Prezes Urzędu
Ochrony Danych Osobowych